

Gemengde subcommissie pensioenen

Antwoorden RSVZ - zelfstandigen

29/11/2022

Aangeleverde gegevens RSVZ

- Cijfers FPD – interpretatie RSVZ voor wat betreft zelfstandigen:
 - §3. Evolutie gemiddeld en mediaan pensioen
 - §4. Evolutie minimumpensioen
 - §5. Evolutie decielenverdeling pensioenen, loopbaanduur en tewerkstellingsgraad

Aangeleverde gegevens RSVZ

- §8. Micro-simulaties pensioen Z (scenario's)
- §13. Verdeling gelijkstellingen
- §20. (impact) pensioenhervormingen

§3. Evolutie gemiddeld en mediaan pensioen

Vraag: Quelle a été l'évolution de la pension moyenne et médiane au cours des 15 dernières années et quelles sont les différentes causes de cette évolution ?

Evolutie gemiddeld rustpensioen

Tabel 3 Evolutie gemiddeld rustpensioen (nieuwe ingangen)
Maandbedrag in euro

	2012 (bedrag 1/2013)	2013 (bedrag 1/2014))	2014 (bedrag 1/2015)	2015 (bedrag 1/2016)	2016 (bedrag 1/2017)	2017 (bedrag 1/2018)	2018 (bedrag 1/2019)	2019 (bedrag 1/2020)	2020 (bedrag 1/2021)	2021 (bedrag 1/2022)	evolutie jan 2013- 2022
<u>werknemers</u>	1.161,51	1.145,43	1.149,81	1.172,69	1.210,52	1.245,62	1.281,61	1.330,62	1.319,70	1.395,41	20,1%
<u>zelfstandigen</u>	614,93	719,73	662,31	668,02	676,21	723,15	751,67	752,58	787,49	884,28	43,8%
<u>werkn/zelfst</u>	1.005,50	1.026,83	1.026,92	1.069,60	1.107,80	1.143,71	1.190,10	1.197,10	1.232,15	1.326,35	31,9%
<u>werkn/ambt</u>	2.291,30	2.293,85	2.364,95	2.422,16	2.339,06	2.424,04	2.439,18	2.562,95	2.596,28	2.724,76	18,9%
<u>zelfst/ambt</u>	2.349,40	2.514,52	2.565,69	2.961,90	2.858,22	2.853,60	3.114,94	2.951,37	3.107,79	2.955,19	25,8%
<u>wn/zelft/ambt</u>	1.931,41	1.926,75	1.951,86	2.068,03	2.022,90	2.086,40	2.065,91	2.106,13	2.077,33	2.168,37	12,3%
<u>ambtenaren</u>	2.672,54	2.633,97	2.666,35	2.697,05	2.710,85	2.734,35	2.783,73	2.708,33	2.870,30	2.934,75	9,8%

Evolutie mediaan pensioen

Tabel 4 Evolutie mediaan rustpensioen (nieuwe ingangen)
Maandbedrag in euro

	2012 (bedrag 1/2013)	2013 (bedrag 1/2014)	2014 (bedrag 1/2015)	2015 (bedrag 1/2016)	2016 (bedrag 1/2017)	2017 (bedrag 1/2018)	2018 (bedrag 1/2019)	2019 (bedrag 1/2020)	2020 (bedrag 1/2021)	2021 (bedrag 1/2022)	<u>evolutie</u> jan 2013- 2022
<u>werknemers</u>	1.191,02	1.191,05	1.191,07	1.197,92	1.239,19	1.263,99	1.311,17	1.354,24	1.369,58	1.444,40	21,3%
<u>zelfstandigen</u>	663,48	943,06	772,13	728,24	779,15	879,24	997,68	956,81	1.009,17	1.203,67	81,4%
<u>werkn/zelfst</u>	1.047,79	1.060,94	1.060,94	1.092,36	1.176,90	1.220,86	1.245,23	1.266,36	1.325,91	1.436,37	37,1%
<u>werkn/ambt</u>	2.136,87	2.146,43	2.184,94	2.190,75	2.169,91	2.270,13	2.284,99	2.423,82	2.468,27	2.606,67	22,0%
<u>zelfst/ambt</u>	2.165,41	2.175,98	2.127,62	2.327,38	2.143,65	2.308,02	2.523,89	2.419,24	2.567,14	2.367,07	9,3%
<u>wn/zelft/ambt</u>	1.652,65	1.708,03	1.687,92	1.762,20	1.745,82	1.786,91	1.789,82	1.794,52	1.759,90	1.856,27	12,3%
<u>ambtenaren</u>	2.638,38	2.554,44	2.647,69	2.705,93	2.695,79	2.659,66	2.726,86	2.702,22	2.834,68	2.884,14	9,3%

Evolutie rustpensioen – verklarende factoren

- 3 ‘groepen’ van factoren/hervormingen:
 - “Algemene” factoren
 - m.b.t. het minimumpensioen
 - m.b.t. proportioneel pensioen

Evolutie rustpensioen – verklarende factoren

- **Algemeen:**
 - Prijsolutie (6 indexeringen)
 - Uitvoering 2-jaarlijkse welvaartsenveloppe
 - Hervorming beginsel eenheid van loopbaan (vanaf 1/1/2019)

Evolutie rustpensioen – verklarende factoren

- Factoren **minimumpensioen**:

- Substantieel aandeel MP

(+- 50% toekenningen in 2021)

- Verhogingen MP

- 1/4/2013: verhoging MP gezin (enkel zelfstandigen)
- 1/9/2013: verhoging MP
- 1/4/2015: verhoging MP alleenstaande en overleving (enkel zelfstandigen)
- 1/9/2015: verhoging MP
- 1/8/2016: verhoging MP alleenstaande en overleving (enkel zelfstandigen)
- 1/1/2017: verhoging MP voor volledige loopbaan (+0,7%)
- 1/9/2017: verhoging MP met 1% (volledige loopbaan) en met 1,7% (niet volledige loopbaan)
- 1/1/2018: verhoging MP volledige loopbaan met 1,4%
- 1/3/2019: verhoging MP volledige loopbaan met 2,1%
- 1/7/2019:
 - Verhoging 'basisbedrag' MP voor wie volledige loopbaan bewijst met 1%
 - Verhoging bedrag MP niet volledige loopbaan met 2,4112%
 - Gevolg: bedrag MP volledige en niet volledige loopbaan is opnieuw gelijk aan elkaar
- 1/1/2021: verhoging MP met 2,65%
- 1/7/2021: verhoging MP met 2%
- 1/1/2022: verhoging MP met 2,65%

Evolutie rustpensioen – verklarende factoren

- Factoren **proportioneel pensioen**:
 - Forfaitair inkomen jaren <1984:
 - Aandeel jaren <1984 neemt af
 - Verhoging op 1/7/2019 (8.133,63 → 8.329,75)
 - Harmonisatiecoëfficiënten (~correctiecoëff.)
 - Loopbaanjaren 1997 t/m 2018: opdeling inkomsten in 2 schijven door 1^e plafond
 - 2 coëfficiënten (lagere coëff. voor hoogste schijf)
 - Vanaf 2003: verhoging coëfficiënten
 - Vanaf loopbaanjaar 2019: afschaffen 1^e plafond
 - → 1 coëfficiënt (0,691542), die bovendien hoger is dan coëff. periode 1997-2018
 - (*Vanaf loopbaanjaar 2021: afschaffing correctiecoëfficiënt ! → 0,691542*)

Evolutie rustpensioen – verklarende factoren

- factoren **proportioneel pensioen**:
 - Structurele welvaartsaanpassing +1,7% op 1/7/2021
 - Nieuwe pensioenen: pensioenopbrengst loopbaanjaren t/m 2020 +1,7%
 - Pensioenen in betaling: bedrag +1,7%

Evolutie rustpensioen – verklarende factoren

1/2021 → 1/2022: relatief sterke stijging

Tabel 4 Evolutie mediaan rustpensioen (nieuwe ingangen)											
Maandbedrag in euro											
	2012 (bedrag 1/2013)	2013 (bedrag 1/2014)	2014 (bedrag 1/2015)	2015 (bedrag 1/2016)	2016 (bedrag 1/2017)	2017 (bedrag 1/2018)	2018 (bedrag 1/2019)	2019 (bedrag 1/2020)	2020 (bedrag 1/2021)	2021 (bedrag 1/2022)	evolutie jan 2013- 2022
<u>werknemers</u>	1.191,02	1.191,05	1.191,07	1.197,92	1.239,19	1.263,99	1.311,17	1.354,24	1.369,58	1.444,40	21,3%
<u>zelfstandigen</u>	663,48	943,06	772,13	728,24	779,15	879,24	997,68	956,81	1.009,17	1.203,67	81,4%
<u>werkn/zelfst</u>	1.047,79	1.060,94	1.060,94	1.092,36	1.176,90	1.220,86	1.245,23	1.266,36	1.325,91	1.436,37	37,1%

Evolutie rustpensioen – verklarende factoren

- Sterke stijging 1/2021 → 1/2022:
 - Minimumpensioen:
 - dubbele verhoging: +2% (1/7/2021) en +2,65% (1/1/2022)
 - Proportionele pensioenen:
 - verhoging +1,7% op 1/7/2021 (nieuwe pensioenen en in uitbetaling)
- Toekomst? verdere stijging verwacht (los van prijsevolutie)
 - Verhogingen MP met +2,65% op 1/1/2023 en op 1/1/2024
 - Prop. pensioenen:
 - Verhoging maximuminkomsten 2021, 2022, 2023, 2024
 - Afschaffing correctiecoëfficiënt !

Evolutie overlevingspensioenen

Tabel 6 Evolutie gemiddeld overlevingspensioen (nieuwe ingangen)
Maandbedrag in euro

	2012 (<u>bedrag</u> 1/2013)	2013 (bedrag 1/2014)	2014 (bedrag 1/2015)	2015 (bedrag 1/2016)	2016 (bedrag 1/2017)	2017 (bedrag 1/2018)	2018 (bedrag 1/2019)	2019 (bedrag 1/2020)	2020 (bedrag 1/2021)	2021 (bedrag 1/2022)	evolutie 2013-2022
werknemers	918,15	895,54	884,68	877,22	904,52	915,78	930,14	929,25	948,28	989,33	7,8%
zelfstandigen	877,71	894,76	884,52	902,69	955,65	976,79	989,69	1.010,53	1.055,22	1.109,38	26,4%
<u>werkn/zelfst</u>	1.009,56	1.015,66	1.021,85	1.051,03	1.093,48	1.136,90	1.155,20	1.167,83	1.206,79	1.298,00	28,6%
ambtenaren	1.415,59	1.434,39	1.379,32	1.355,57	1.343,81	1.332,48	1.370,78	1.302,68	1.374,47	1.377,16	-2,7%

Tabel 7 Evolutie mediaan overlevingspensioen (nieuwe ingangen)
Maandbedrag in euro

	2012 (bedrag 1/2013)	2013 (bedrag 1/2014)	2014 (bedrag 1/2015)	2015 (bedrag 1/2016)	2016 (bedrag 1/2017)	2017 (bedrag 1/2018)	2018 (bedrag 1/2019)	2019 (bedrag 1/2020)	2020 (bedrag 1/2021)	2021 (bedrag 1/2022)	evolutie 2013-2022
werknemers	1.021,35	962,19	939,48	905,81	938,95	930,34	926,18	916,26	916,19	950,47	-6,9%
zelfstandigen	1024,5	1037,36	1025,58	1045,31	1106,46	1142,99	1165,8	1184,17	1228,96	1330,09	29,8%
<u>werkn/zelfst</u>	1.044,60	1.057,04	1.060,33	1.089,47	1.158,40	1.204,54	1.228,59	1.249,44	1.308,20	1.420,32	36,0%
ambtenaren	1.328,40	1.342,81	1.303,32	1.300,48	1.306,24	1.282,41	1.291,97	1.195,23	1.305,55	1.315,23	-4,6%

Evolutie overlevingspensioenen

- Verklarende factoren:
 - Idem als voor rustpensioenen
 - Stijging iets minder uitgesproken t.o.v. rustpensioenen:
 - Relatief meer loopbaanjaren <1984 (proportionele pensioenen)
 - Cumulatieregels

§4. Evolutie minimumpensioen aantallen bedragen en vgl. mediaanpensioen

Vraag: Comment a évolué la pension minimum par rapport à la pension médiane au cours des 15 dernières années (en eur et en nombre de bénéficiaires) ?

Evolutie MP - aantallen

Data:

Aantal pensioenen in uitbetaling in jaar X,
ongeacht ingangsdatum

Tabel 10 Aantal gemengde loopbaan werknemers / zelfstandigen

	Totaal	<u>P_{min}</u>		Vrouw		<u>P_{non-min}</u>	Totaal	<u>aandeel</u> <u>P_{min}</u>
		Man						
2013	221.401	103.812	46,9%	117.589	53,1%	171.671	393.072	56,3%
2014	231.223	112.290	48,6%	118.933	51,4%	172.170	403.393	57,3%
2015	225.820	108.107	47,9%	117.713	52,1%	185.833	411.653	54,9%
2016	258.248	127.664	49,4%	130.584	50,6%	162.015	420.263	61,4%
2017	270.570	135.398	50,0%	135.172	50,0%	160.733	431.303	62,7%
2018	275.907	139.031	50,4%	136.876	49,6%	166.430	442.337	62,4%
2019	280.922	142.656	50,8%	138.266	49,2%	174.179	455.101	61,7%
2020	292.640	150.205	51,3%	142.435	48,7%	170.932	463.572	63,1%
2021	303.348	157.148	51,8%	146.200	48,2%	168.456	471.804	64,3%
2022	321.993	168.241	52,2%	153.752	47,8%	162.684	484.677	66,4%

Oorzaak stijging:
verhogingen MP → omslag
naar MP

Tabel 11 Aantal zuivere loopbaan zelfstandigen

	Totaal	<u>P_{min}</u>		Vrouw		<u>P_{non-min}</u>	Totaal	<u>aandeel</u> <u>P_{min}</u>
		Man						
2013	65.384	32.792	50,2%	32.592	49,8%	51.459	116.843	56,0%
2014	78.662	46.806	59,5%	31.856	40,5%	37.593	116.255	67,7%
2015	74.702	43.914	58,8%	30.788	41,2%	40.041	114.743	65,1%
2016	77.699	46.237	59,5%	31.462	40,5%	34.958	112.657	69,0%
2017	76.840	46.025	59,9%	30.815	40,1%	33.491	110.331	69,6%
2018	75.028	45.200	60,2%	29.828	39,8%	33.819	108.847	68,9%
2019	73.014	46.118	63,2%	28.896	39,6%	33.842	106.856	68,3%
2020	70.983	43.066	60,7%	27.917	39,3%	32.644	103.627	68,5%
2021	68.944	42.156	61,1%	26.788	38,9%	32.008	100.952	68,3%
2022	67.662	41.751	61,7%	25.911	38,3%	31.135	98.797	68,5%

Evolutie MP - aantallen

- Ter illustratie: nieuwe toekenningen Z-pensioen 2021 (cijfers RSVZ):
 - 50% toekenning MP
 - 76% voldoet aan 2/3^e vwde MP
- Binnen categorie zuiver zelfstandigen:
 - 56,25% toekenning
 - 69% voldoet aan 2/3^e vwde MP

Vgl. mediaanpensioen met MP (voll. Ipbn)

Tabel 18 Zelfstandigen											evol jan 13- jan 22
	2012 (bet jan 13)	2013 (bet jan 14)	2014 (bet jan 15)	2015 (bet jan 16)	2016 (bet jan 17)	2017 (bet jan 18)	2018 (bet jan 19)	2019 (bet jan 20)	2020 (bet jan 21)	2021 (bet jan 22)	
Mediaan	663,48	943,06	772,13	728,24	779,15	879,24	997,68	956,81	1.009,17	1.203,67	81,4%
Pmin alleenst	1.047,78	1.060,94	1.060,94	1.092,36	1.176,91	1.220,86	1.245,23	1.266,37	1.325,92	1.444,36	37,8%
Vershil (€)	384,30	117,88	288,81	364,12	397,76	341,62	247,55	309,56	316,75	240,69	
Vershil (%)	36,7%	11,1%	27,2%	33,3%	33,8%	28,0%	19,9%	24,4%	23,9%	16,7%	

Vgl. mediaanpensioen met MP (voll. lpbn)

- MP volledige loopbaan > mediaanpensioen Z
 - Toegekend MP in verhouding met loopbaan
 - Zuiver zelfstandigen: +-30% heeft relatief kleine loopbaan ($<2/3^e$ loopbaan) (*cijfers toekenningen 2021*)
- Maar: verschil wordt kleiner doorheen jaren:
 - Cf. factoren §3
 - Invoering statuut ME in 2003

§5. Verdelingen per deciel en evolutie loopbaanduur

Vraag: : Distribution des pensions par décile : Zijn er belangrijke verschuivingen en waaraan kunnen die toegeschreven worden? Durée de carrière – comment ont évolué la durée effective de la carrière et le taux d'emploi des 50-54, des 55-59 et des 60-65 ans depuis les 15 dernières années ?

Decielverdeling pensioenen

Tabel 5 Decielverdeling bruto bedrag rustpensioen - zuivere zelfstandigen (nieuwe ingangen)

Année de pc	PR_d1	PR_d2	PR_d3	PR_d4	PR_d5	PR_d6	PR_d7	PR_d8	PR_d9
2012 (bedrag 1/2013)	26,67	59,62	119,52	227,49	663,48	925,57	1.024,54	1.140,40	1.363,23
2013 (bedrag 1/2014)	26,83	65,58	140,73	367,15	943,06	1.037,36	1.060,94	1.310,15	1.403,73
2014 (bedrag 1/2015)	25,33	58,94	116,01	240,03	772,13	990,21	1.060,94	1.247,76	1.403,73
2015 (bedrag 1/2016)	23,85	59,62	118,98	240,93	728,24	989,19	1.075,54	1.185,21	1.407,94
2016 (bedrag 1/2017)	24,33	56,25	112,51	218,93	779,15	1.064,84	1.167,18	1.191,19	1.444,21
2017 (bedrag 1/2018)	24,81	64,73	127,97	283,77	879,24	1.118,06	1.205,62	1.220,86	1.506,55
2018 (bedrag 1/2019)	28,17	69,60	145,65	295,45	997,68	1.147,29	1.222,86	1.245,28	1.507,05
2019 (bedrag 1/2020)	26,08	68,15	140,93	308,02	956,81	1.160,84	1.239,18	1.266,37	1.520,92
2020 (bedrag 1/2021)	27,42	69,40	148,71	319,64	1.009,17	1.230,16	1.296,45	1.325,92	1.564,83
2021 (bedrag 1/2022)	34,97	84,59	177,39	496,10	1.203,67	1.348,11	1.404,28	1.444,40	1.703,70
Evol	31,1%	41,9%	48,4%	118,1%	81,4%	45,7%	37,1%	26,7%	25,0%

- D1 t/m D4 en D9: cf. hervormingen prop. pensioenen
- D5 t/m D8: cf. hervormingen MP én prop. pensioenen

Verdeling volgens loopbaanduur

Tabel 6 Verdeling volgens loopbaanduur (uitgedrukt in jaren) - zuivere zelfstandigen (nieuwe ingangen)

Année de pc	1-14 an	15-24 an	25-34 an	35-44 an	45 an et +	Total
2012	33,2%	8,4%	6,4%	31,1%	20,9%	100,0%
2013	30,1%	5,6%	4,5%	31,8%	28,1%	100,0%
2014	33,4%	7,0%	5,6%	31,5%	22,5%	100,0%
2015	34,1%	8,0%	7,2%	30,8%	19,9%	100,0%
2016	35,1%	7,5%	5,4%	29,9%	22,1%	100,0%
2017	33,3%	7,1%	6,3%	30,4%	22,9%	100,0%
2018	31,1%	7,3%	6,0%	36,1%	19,5%	100,0%
2019	31,7%	7,1%	6,8%	36,6%	17,8%	100,0%
2020	31,7%	6,8%	6,6%	39,2%	15,7%	100,0%
2021	29,8%	6,2%	6,0%	43,7%	14,3%	100,0%

52%

58%

Vgl: WN: 81,7%
WN/Z: 82,1%

Vgl.: WN: 8,5%
WN/Z: 3,8%

§8. Micro-simulaties pensioen Z

Vraag: Comment évolue le montant de la pension en fin de carrière en fonction de différents scénarios :

- Une personne travaille toute sa carrière jusqu'à l'âge légal de la pension (65 ans)*
- Cette personne prend sa pension anticipée à 62 ans*
- Cette personne est en RCC à 60 ans (régime dérogatoire)*
- Cette personne est en RCC à 62 ans (régime CCT 17)*
- Cette personne est malade de longue durée à 60 ans*
- Cette personne entame une activité d'indépendant*

Micro-simulaties: scenarios

- 1. Simulatie op wettelijke pensioenleeftijd 66j
- 2. Simulatie op vervroegde ingangsdatum 62j
- 3. Simulatie einde activiteit als werknemer op 60j en start activiteit als zelfstandige op 66j
- Berekening MP en proportioneel pensioen, volgens welbepaald scenario
- Inkomsten:
 - Gemiddelde inkomsten (varianten: 75% en 125%)
 - Minimuminkomsten (+ varianten)
 - Maximuminkomsten (+ varianten)

Voorbeeld: scenario 1 (66j)

- Loopbaan als Z 18j tot 66j (48j)

Tabel 23 Berekening in functie van de gemiddelde inkomsten voor een hoofdberoep + varianten

	Berekening o.b.v. beroepsinkomsten (INK)	Berekening i.f.v. minimumpensioen (MP)	Toegekend bedrag: INK of MP
Gemiddelde inkomsten	12.939,39	18.393,83	MP
75% gemiddelde inkomsten	9.882,68	18.393,83	MP
125% gemiddelde inkomsten	15.996,11	18.393,83	MP

- Verdere details → rapport

§13. Verdeling gelijkstellingen

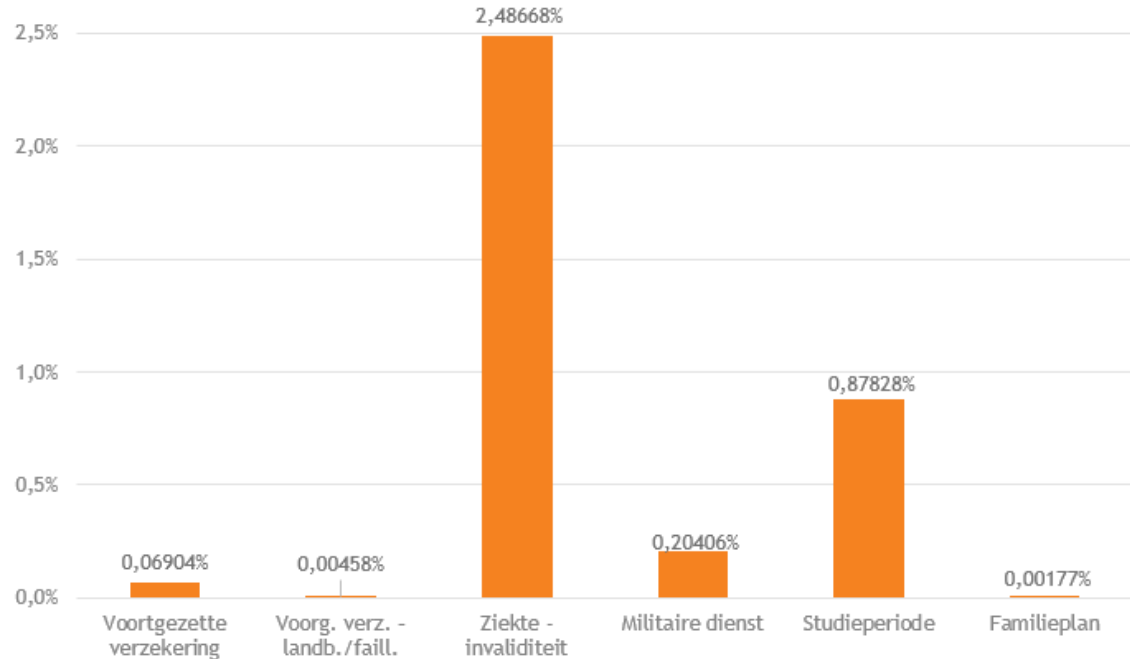
Vraag: Hoe zijn de gelijkstellingen verdeeld (bv. decielen volgens aantal jaren gelijkstelling en in relatie tot de totale pensioenloopbaan)? Wat zijn de verwachtingen i.v.m. de evolutie van het aandeel gelijkstellingen en waardoor worden ze verklaard?

Basisgegevens gelijkstellingen (toekenningen 2019)

- Aantal ingangen Z: 27.654
 - → 15,14% van de Z min. 1 kwartaal gelijkstelling
- TOT VTE = 150.025.980 VTE
- TOT VTE gelijkgesteld = 5.467.566 VTE
 - → 3,64% VTE gelijkgesteld op TOT VTE
- Onderverdeling M/V → rapport

Basisgegevens gelijkstellingen (toekenningen 2019)

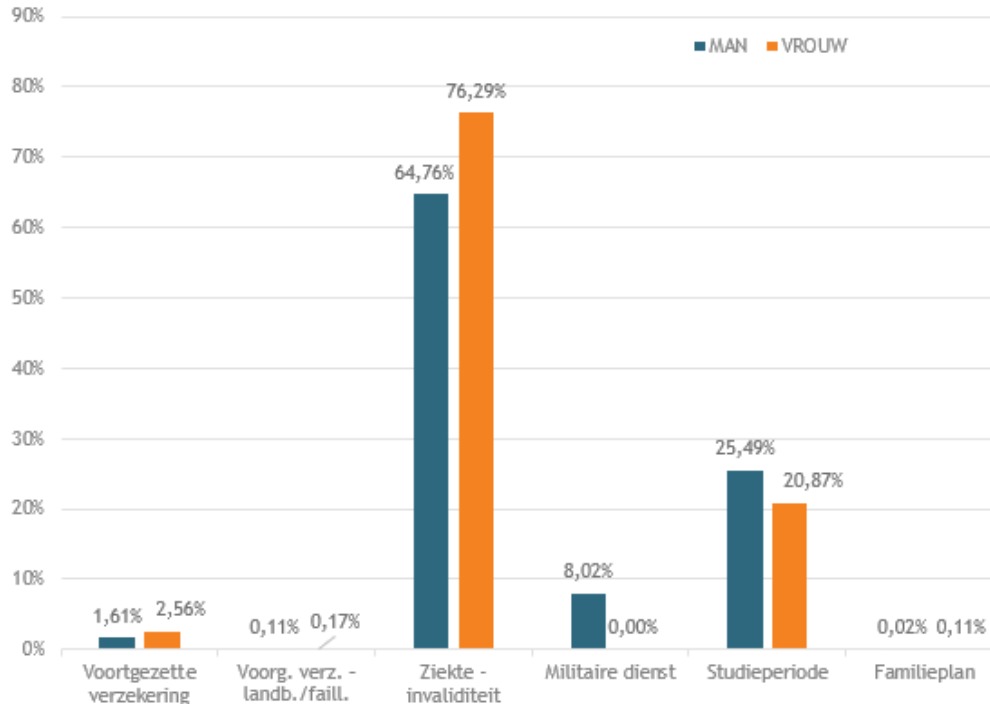
Figuur 5 Aandeel dagen gelijkstelling per type gelijkstelling t.o.v. totaal aantal dagen pensioenopbouw

Bron:

Basisgegevens gelijkstellingen (toekenningen 2019)

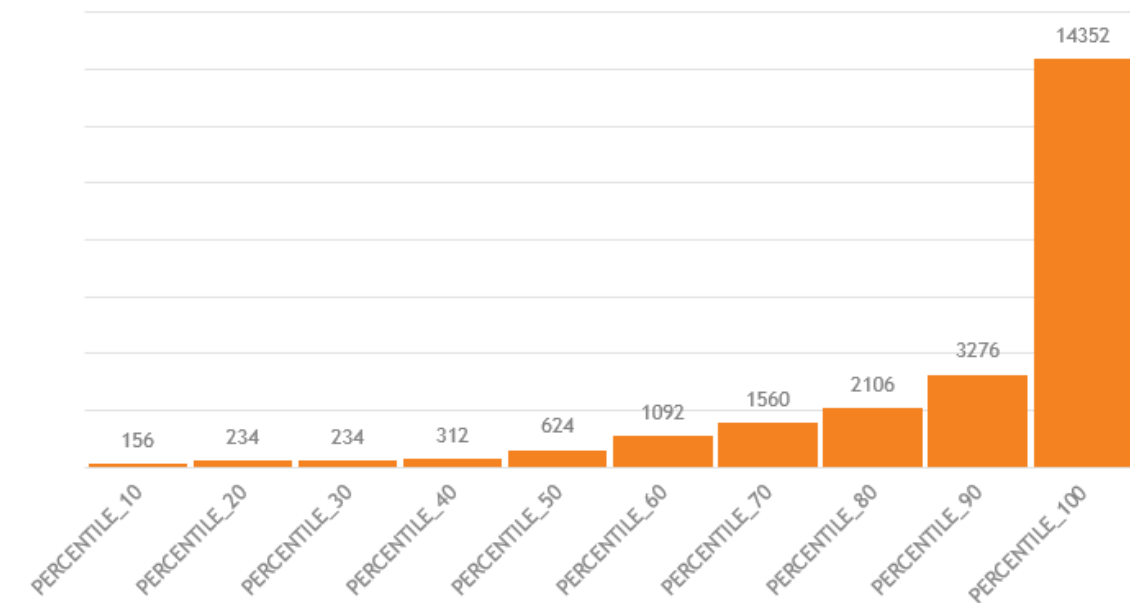
Figuur 6 Aandeel gelijkstellingen (per type) naar geslacht op totaal aantal gelijkgestelde VTE per geslacht

Bron:

Decielverdeling gelijkstellingen (toekenningen 2019)

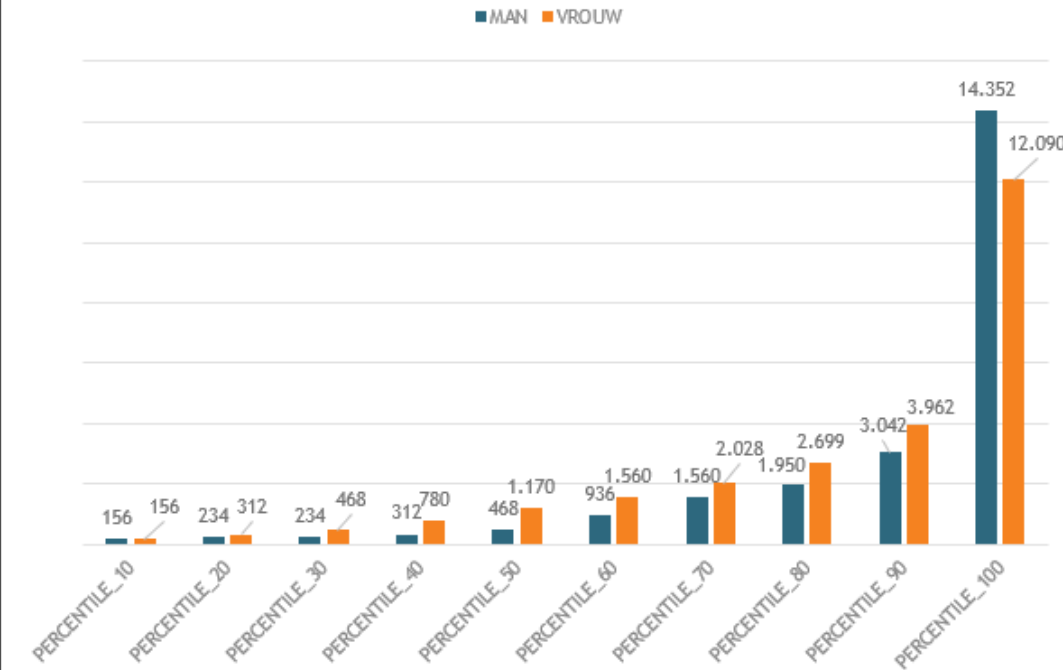
Figuur 7 Decielverdeling aantal dagen gelijkstelling

Bron:

Decielverdeling gelijkstellingen (toekenningen 2019)

Figuur 8 Decielverdeling aantal dagen gelijkstelling naar geslacht

Bron:

§20. Overzicht pensioenhervormingen 1997-2022

Vraag: Wat is de impact is van de pensioenhervormingen van de laatste 25 jaar op de pensioenbedragen in de 3 stelsels (ambtenaar/werknemer/zelfstandige)? Hoe evolueerden de toegangsvoorwaarden voor het (vervroegd) pensioen?

Pensioenhervormingen

- Beknopt overzicht in rapport; exacte impact elke afzonderlijke maatregel moeilijk te bepalen
- Vragen §3 en 4:
 - wel indicaties impact belangrijke hervormingen:
 - Verhogingen MP
 - Verhoging forfaitair bedrag <1984; harmonisatiecoëfficiënt (wijzigingen); verhoging inkomensplafond, structurele welvaartsaanpassing +1,7%, ...
 - overige belangrijke hervormingen:
 - Invoering statuut ME 2003
 - Hervorming overlevingspensioen en invoering overgangsuitkering (2015) + hervorming overgangsuitkering (2021)
 - Verstrenging voorwaarden vervroegd pensioen (2013 en 2015) + verhoging wettelijke pensioenleeftijd (2015)
 - Onbeperkt bijverdienen (2015)
 - Afschaffing correctiecoëfficiënt

Vragen?

